

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ν. 3094/03 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρ. 4 § 6)

Θέμα:

**Παραβίαση αρχών χρηστής διοίκησης
και μεροληπτική στάση ΝΠΔΔ σε βάρος πολιτών**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Γεώργιος Μόσχος
Χειριστές: Κώστας Παπαδημητρίου, Ευαγγελία Μαρκάκη

Ιούνιος 2007

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του βάσει του Ν.3094/2003 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, διερεύνησε αναφορά γονέων σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας Βρεφονηπιακού Σταθμού, τη διαδικασία εγγραφής και τη φιλοξενία παιδιών, καθώς και τον τρόπο συμμετοχής των γονέων στη διοίκηση-λειτουργία των Σταθμών, του Δήμου Πειραιά.

1. ΠΡΟΟΙΜΙΟ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε την υπ' αριθμ. πρωτ. *****/2005 αναφορά τεσσάρων γονέων, οι οποίοι ζητούσαν να ελεγχθεί η νομιμότητα των ενεργειών του Νομικού Προσώπου, «ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ». Οι αμφισβητούμενες ενέργειες της Διοίκησης είχαν πραγματοποιηθεί εντός της εξαμήνης προθεσμίας (εντός της Άνοιξης και του Θέρους 2005) ενώ είχαν αποβεί άκαρπες οι προσπάθειες συνεννόησης των ενδιαφερομένων με τις αρμόδιες υπηρεσίες.

2. ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

(2.α) Αιτήματα γονέων και πρωτοβουλίες τους

Σύμφωνα με τα στοιχεία της αναφοράς, οι γονείς ενός εκ των 12 Βρεφονηπιακών Σταθμών (του επί της οδού Ερμουπόλεως και Παξών στα Καμίνια), επιθυμώντας να έχουν στενότερη σχέση με το Σταθμό και ενεργητική σύμπραξη στη λειτουργία του, αφενός εξέλεξαν εκπροσώπους τους (έπειτα από σχετική πρόσκληση της διοίκησης το ΝΠ) αφετέρου ανέλαβαν κάποιες πρωτοβουλίες. Στη μία εξ αυτών των πρωτοβουλιών, κατέγραψαν και γνωστοποίησαν προς τη Διεύθυνση του ΝΠ, τα υφιστάμενα προβλήματα στον συγκεκριμένο Σταθμό (κάλυψη γυάλινων επιφανειών των παραθύρων με μεμβράνες ασφαλείας, επισκευή κύριας και βοηθητικής εισόδου, κάγκελα ασφαλείας, επισκευή αυλόπορτας, τοποθέτηση κουδουνιού και θυροτηλεφώνου στην είσοδο, απομάκρυνση σκουριασμένων παλιοσίδερων από την αυλή για τα νήπια, διαμόρφωση σκίασης, θερμομόνωση τσιμεντένιας οροφής Α ορόφου). Όπως καταγράφουν και οι ίδιοι οι αναφερόμενοι, τρεις μήνες μετά την αποστολή της έκθεσής τους προς τη Διεύθυνση του ΝΠ, είχαν αντιμετωπιστεί τα 2 από τα 8 θιγόμενα θέματα (τοποθέτηση κλειδαριάς στην αυλόπορτα και απομάκρυνση των παλιοσίδερων).

Σε μια άλλη πρωτοβουλία, οι γονείς προετοίμασαν εκδήλωση με θέμα : «Δημιουργική απασχόληση και πιθανά προβλήματα που μπορούν να εντοπιστούν στην προσχολική ηλικία», με «σκοπό την ενημέρωση και την υποστήριξη των γονέων σ αυτό το πρωταρχικό στάδιο διαμόρφωσης της προσωπικότητας των παιδιών μας». Για την εκδήλωση ζήτησαν την αίθουσα του Σταθμού σε ώρα που αυτός δεν θα λειτουργούσε. Η απάντηση της Διοίκησης του ΝΠ ήταν αρνητική και φαινόταν σε αυτήν η «ενόχληση» από την πρωτοβουλία όσο και η (αυταρχική) φιλοσοφία διοίκησης που υιοθετείτο (**συν 1**).

(2.β) Ζήτημα εκπροσώπησης γονέων στο ΔΣ του ΝΠΔΔ

Ένα επιπλέον πρόβλημα τέθηκε με τον εκπρόσωπο των γονέων στο ΔΣ του ΝΠ. Αρχικά, με την απόφαση 34 του Δημοτικού Συμβουλίου Πειραιά (της

26/1/2005), ορίστηκαν τα μέλη του ΔΣ του ΝΠ των Σταθμών. Σε αυτά, συμπεριλαμβανόταν και η γονέας (κα **) που ήταν ορισμένη εκπρόσωπος κατά το προηγούμενο ΔΣ αλλά αμφισβητήθηκε η συμμετοχή της, ως μη διαθέτουσας πλέον παιδιά στους Σταθμούς. Η διοίκηση του ΝΠ έστειλε ανακοίνωση στους 12 Σταθμούς (219/2-3-2005 έγγραφο ΝΠ) και κάλεσε τους γονείς να εκλέξουν νέους εκπροσώπους. Πράγματι, οι γονείς των Σταθμών εξέλεξαν εκπροσώπους, στον Σταθμό Παξών και Ερμουπόλεως εκλέχτηκε ο κ. *** (ο πρώτος εκ των αναφερομένων) και στη συνέχεια, σε συνεδρίαση των εκλεγέντων από τους διάφορους σταθμούς (7 παρόντες και 2 απόντες) που έγινε στο γραφείο του ΝΠ, εκλέχτηκε ως εκπρόσωπος όλων (με ομοφωνία των 7 παρόντων, **συν 2**) ο κ. *** με αναπληρωματική την κα ***. Οι 7 παρόντες γονείς που εκπροσωπούσαν άνω του 50% των Σταθμών (σε σύνολο 12 Σταθμών) υπέγραψαν και έστειλαν στο ΝΠ σχετικό πρακτικό (που πήρε α.π. του ΝΠ 449/7-4-2005).

Το ΝΠ προώθησε μεν προς το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά εισήγηση για αλλαγή της σύνθεσης του ΔΣ, ώστε να τοποθετηθεί ο νεοεκλεγείς κ.*** αλλά κατά την κρίσιμη συνεδρίαση (της 25^{ης} Απριλίου 2005), η απόφαση αναβλήθηκε επειδή η πρόεδρος του ΝΠ γνωστοποίησε στο Δημοτικό Συμβούλιο πως έχουν κατατεθεί ενστάσεις σε βάρος του κύριου της εκλογής του κ.***. Το Δημοτικό Συμβούλιο ανέβαλε την συζήτηση και δεν έλαβε απόφαση εξ αιτίας αυτής της πληροφορίας. Το αξιοπρόσεκτο είναι ότι δεν έλαβε καμία απόφαση επ' αυτού και στη συνέχεια δεν ορίστηκε νέος εκπρόσωπος των γονέων, αφού η διοίκηση του ΝΠ ούτε «διελεύκανε» το θέμα των ενστάσεων ούτε έστειλε ποτέ νέα εισήγηση...

(2.γ) Εγγραφές επόμενου έτους

Η διερεύνηση της υπόθεσης από την Αρχή βρισκόταν σε εξέλιξη, όταν προέκυψε ένα νέο καταλυτικό γεγονός. Κατά τη διαδικασία εγγραφής στους Σταθμούς, για το σχολικό έτος 2005-2006, τα παιδιά του κ. *** και της κας ***, δεν συμπεριελήφθησαν στα επιλεγέντα για το Σταθμό της Ερμουπόλεως. Το μείζον αυτό γεγονός αναγκαστικά έστρεψε την έρευνα σε άλλη κατεύθυνση, εάν δηλαδή υπήρξε μεροληψία του ΝΠ σε βάρος των συγκεκριμένων οικογενειών. Αυτό ζήτησαν εξ άλλου και οι θιγόντες γονείς, κ.κ.*** και ***, με νέα αναφορά τους προς την Αρχή (α.π.*/2005).

Προς αυτήν την κατεύθυνση, η Αρχή ζήτησε να εξετάσει τα δικαιολογητικά όλων των αιτούντων γονέων, προκειμένου να εξακριβώσει τη νομιμότητα της διαδικασίας επιλογής των παιδιών. Επειτα από σημαντική προσπάθεια και αφού χρειάστηκε να ζητηθεί η παρέμβαση της εποπτεύουσας υπηρεσίας (της Περιφέρειας), η διοίκηση του ΝΠ τελικά δέχτηκε να συνεργαστεί και να παρουσιάσει τα στοιχεία. Ο επιτόπιος όμως έλεγχος που ξεκίνησε τον Ιούλιο, αναγκαστικά καθυστέρησε λόγω των δημοτικών εκλογών του Οκτωβρίου 2006. Νέα προσπάθεια της Αρχής για τον έλεγχο συνάντησε την κωλυσιεργία της διοίκησης του ΝΠ (η οποία δεν εκλέχτηκε κατά τις εκλογές, συνεπώς ανέμενε την αντικατάστασή της από 1/1/2007). Τελικά, με τη νέα διοίκηση του ΝΠ, η οποία εγκαταστάθηκε μόλις στις 17 Φεβρουαρίου 2007, πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος των κρίσιμων στοιχείων (3 Απριλίου 2007).

ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ – ΕΓΓΡΑΦΑ ΦΟΡΕΩΝ

Το ΝΠ, στην αρχική απάντησή του (έγγραφο με α.π. 1579/14-9-2005, **συν 3**) μας γνώρισε τις απόψεις του. Συγκεκριμένα, για κάθε ένα από τα εριζώμενα ζητήματα:

(α) Για το θέμα της πρωτοβουλίας των γονέων.

Η διοίκηση του ΝΠ ικανοποίησε ορισμένα από τα αιτήματα των γονέων και άφησε άλλα για μεταγενέστερο χρόνο. Επ' αυτών όμως η Αρχή δεν μπορεί να υπεισέλθει, καθότι η εξέταση του γιατί η διοίκηση του ΝΠ επέλεξε να ικανοποιήσει ένα θέμα και άφησε αργότερα άλλο, συνιστά ανεπίτρεπτο έλεγχο σκοπιμότητας (Σύνταγμα 102, ΔΚΚ 148 παρ.1). Αυτό πάντως που μπορεί να επισημανθεί, είναι το θέμα στο οποίο η διοίκηση του ΝΠ στάθηκε πλήρως αρνητική, δηλαδή στην πρωτοβουλία των γονέων για την διοργάνωση της εκδήλωσης την οποία, όχι μόνο δεν δέχτηκε και δεν παραχώρησε την αίθουσα αλλά από το έγγραφο-απάντηση στους γονείς, αναδεικνύεται και η σαφής, αντίθετη θεώρηση των πραγμάτων (**συν 1**).

(β) Για το θέμα της εκπροσώπησης των γονέων:

Στις 24/4/2005 κατατέθηκε (με α.π. 545/2005) προς το ΝΠ ένσταση τριών γονέων (***) κατά της νομιμότητας της εκλογής του κ.***. Το περιεχόμενο του εγγράφου αυτού γνωστοποιήθηκε παραχρήμα στο συνεδριάζον εκείνη την ημέρα Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά και με εισήγηση της πρόεδρου του ΝΠ, αναβλήθηκε η λήψη απόφασης από το τελευταίο. Στη συνέχεια, «*το ΔΣ του ΝΠΔΔ στην υπ αριθ 9/31-5-2005 συνεδρίασή του εξουσιοδότησε την πρόεδρο του ΔΣ να εξετάσει το θέμα της εκλογής του κ.***, να συνομιλήσει με τους ενισταμένους και να εκθέσει τα αποτελέσματα των συζητήσεων στο ΔΣ. Στις 06/07/05 και στην με αριθ 16 συνεδρίαση του ΔΣ η πρόεδρος εξέθεσε στα μέλη ότι υπήρχαν πράγματι προβλήματα ουσιώδη από τους γονείς σχετικά με την νομιμότητα της εκλογής του κ.*** και πέραν της κατατεθείσης ενστάσεως (ορ και το υπ αριθ 1447/22-7-2005 έγγραφο της κας ***, η οποία εγγράφως διατυπώνει προς το ΝΠΔΔ την αντίρρηση της σε αίτημα των εκπροσώπων των γονέων και ζητά η εκπροσώπησή της να θεωρηθεί άκυρη διότι ουδέποτε έλαβε γνώση). Το ΔΣ στην ίδια συνεδρίαση του έλαβε απόφαση με την οποία αυτό:*

- 1. Θεωρεί εαυτόν αναρμόδιο να κρίνει τις ενστάσεις των γονέων και*
- 2. προς αποφυγή περαιτέρω προβλημάτων και διενέξεων προτείνει, στους γονείς και κηδεμόνες των φιλοξενουμένων νηπίων και βρεφών και σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού Λειτουργίας του ΝΠΔΔ... να συσταθεί Νομικό πρόσωπο συλλόγου γονέων και κηδεμόνων. Μετά ταύτα το δημοτικό Συμβούλιο επανεξετάζοντας στην 17^η συνεδρίασή του το θέμα *** αναβάλλει την λήψη απόφασης σχετικά με την εκλογή του κ.***. Κατόπιν των ανωτέρω αντιλαμβάνεσθε ότι η Υπηρεσία μας και ο Δήμος Πειραιά βρίσκεται στο "μάτι του κυκλώνα" μιας υποθέσεως "αντιδικίας" που αφορά τους γονείς και κηδεμόνες των φιλοξενουμένων νηπίων και βρεφών στους σταθμούς μας. Για όλα τα παραπάνω και επειδή δεν είμαστε αρμόδιοι ούτε να αποφανθούμε αλλά ούτε και να παρακάμψουμε τα παράπονα-ενστάσεις των άλλων γονέων και κηδεμόνων προτείναμε να συσταθεί Νομικό πρόσωπο συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του ΝΠΔΔ.»*

(γ) Για το θέμα της εγγραφής των παιδιών για το 2006-2007

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ, έχοντας εξετάσει αφενός τα στοιχεία που απέστειλε το ΝΠ (έγγραφό σας 1579/14-9-2005, **συν 3**) και αφετέρου τα νέα δεδομένα που ανέκυψαν (άρνηση εγγραφής του παιδιού του κ. *** στον Παιδικό Σταθμό, πρόβλημα με την εγγραφή του παιδιού της κας ***), ζήτησε

από το ΝΠ την αποστολή των στοιχείων που τεκμηριώνουν τη νομιμότητα των εγγραφών (Σεπτέμβριος 2005), επιπλέον όμως συνεκτιμώντας αφενός την πολυπλοκότητα του ερευνητέου αντικειμένου και αφετέρου τις διαστάσεις που έτεινε να λάβει το θέμα (μήνυσή της προέδρου του ΔΣ του ΝΠ κατά ορισμένων γονέων, διαταγή διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης), θεώρησε ως καταλληλότερο τρόπο για να διευκρινιστούν άμεσα τα αμφισβητούμενα σημεία, τη διεξαγωγή επιτόπου έρευνας από επιστήμονες της Αρχής σε συνεργασία με την υπηρεσία-υπαλλήλους του νομικού προσώπου και έστειλε προς τη διοίκησή του σχετικό αίτημα (έγγραφο μας με α.π. ***/2006).

Η πρόεδρος του ΝΠ, μας απάντησε ότι αρνείται αυτήν τη συνεργασία (με το 6,5,ΓΠ/27-1/2006 έγγραφο του ΝΠ, **συν 4**) επειδή «..το θέμα έχει λάβει διαστάσεις ποινικές..» και ότι «οποιοδήποτε αμφισβητούμενο σημείο θα διευκρινιστεί από την αρμόδια εισαγγελική αρχή και τα προανακριτικά όργανα...».

Με δεδομένο πως η αρνητική απάντηση στην πρόσκλησή μας συνιστά άρνηση συνεργασίας με την Αρχή, απευθυνθήκαμε εκ νέου προς την πρόεδρο του ΝΠ, θέτοντάς την ενώπιον των ευθυνών της και επισημαίνοντάς της τα εξής:

«..η υποχρέωσή σας για ανταπόκριση στα αιτήματα της Αρχής, δεν εξαρτάται από την πορεία οποιασδήποτε άλλης διοικητικής ή ποινικής διαδικασίας. Πολύ περισσότερο όταν η "ποινική διάσταση που επικαλείσθε, δεν έχει ακόμα γίνει κατά κυριολεξία "ποινική" (με την έννοια της άσκησης ποινικής δίωξης, η οποία δεν είναι βέβαια σίγουρη) αλλά βρίσκεται στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, όπως μέχρι σήμερα γνωρίζουμε. Επιπλέον, το θέμα της "ποινικής διάστασης", δηλαδή η μήνυσή σας για συκοφαντική δυσφήμιση, έχει μεν κοινά σημεία με το θέμα που διερευνούμε εμείς αλλά δεν ταυτίζεται με αυτό, άρα δεν εμποδίζει την αυτοτελή διερεύνησή του. Κατά συνέπεια, σας ζητάμε για τελευταία φορά να εξετάσετε την πρότασή μας (για επιτόπου εξέταση όλων των στοιχείων της υπόθεσης) και να συνεργαστείτε με την Αρχή. Στην περίπτωση που εντός 10 ημερών δεν ανταποκριθείτε, είμαστε υποχρεωμένοι να ζητήσουμε την ακριβή τήρηση της νομοθεσίας που σας γνωρίσαμε παραπάνω».

Επειδή η πρόεδρος του ΝΠ, παρά τις παρασχεθείσες διευκρινίσεις και επισημάνσεις της Αρχής, εξακολούθησε να αρνείται την συνεργασία με την Αρχή, η τελευταία κάνοντας χρήση των σχετικών ρυθμίσεων του νόμου, ζήτησε από την εποπτεύουσα υπηρεσία (Περιφέρεια Αττικής) την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου κατά της προέδρου και των δημοτικών συμβούλων μελών της διοίκησης του ΝΠ (έγγραφο με α.π. ***/2006). Εν τέλει, στις 1 Ιουνίου 2006 λάβαμε έγγραφο της Περιφέρειας Αττικής (α.π. 07/ΔΤΑ/6523+7209/24-5-2006) με συνημμένα έγγραφα του ΝΠ, από τα οποία όμως δεν μπορούσε να διαγνωστεί με βεβαιότητα η τήρηση ή όχι της νομοθεσίας. Η ανάγκη συμπλήρωσης των εγγράφων, οδήγησε την Αρχή στην επιδίωξη και τελικά επίτευξη επιτόπου εξέτασης (2 Απριλίου 2007), κατά την οποία εντοπίστηκαν και ορισμένα άλλα, τα οποία και παραλήφθηκαν σε φωτοαντίγραφα.

3. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όσον αφορά στο νομικό πλαίσιο που διέπει την ίδρυση και λειτουργία βρεφονηπιακών σταθμών, αναφέρουμε μόνο τις διατάξεις που αφορούν την αρμοδιότητα και τις προϋποθέσεις λειτουργίας τους.

A) ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

-Νόμος 2880/2001 (ΦΕΚ Α 78/14-3-2000) «Πρόγραμμα Πολιτεία και άλλες διατάξεις».

-Απόφαση 16065/17-4-2002 Υπουργών Εσωτερικών και Υγείας & Πρόνοιας «πρότυπος Κανονισμός λειτουργίας Δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου Παιδικών και Βρεφονηπιακών σταθμών».

-Απόφαση 07/ΔΤΑ/14519 Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, «Εγκριση κανονισμού λειτουργίας του Νομικού προσώπου Δημοσίου Δικαίου "ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ"».

Β) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

Σκόπιμη θεωρείται η αναφορά και στο δικαίωμα της εκπαίδευσης καθώς και γενικότερα στα δικαιώματα των παιδιών. Ειδικότερα:

... Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (20/11/89), όπως κυρώθηκε με τον ν. 2101/92 (ΦΕΚ Α' 192), ορίζει στο άρθρο 3:

«1. Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού...».

Επίσης, η παρ. 2 του άρθρου 24 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (7/12/2000) προβλέπει ότι:

«Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού».

Γ) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

-Νόμος 2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'): Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις. Ειδικότερα στο Άρθρο 7 «Αμεροληψία των διοικητικών οργάνων», ορίζεται ότι:

*«1. Τα διοικητικά όργανα, μονομελή ή συλλογικά, πρέπει να παρέχουν **εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης** κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.*

2. Τα μονομελή όργανα, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων, οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον: α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης, ή β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους, ή γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

3. Το όργανο ή το μέλος του συλλογικού οργάνου, εφόσον κρίνει ότι συντρέχει στο πρόσωπο του λόγος που επιβάλλει την αποχή του, οφείλει να το δηλώσει αμέσως στην προϊστάμενη αρχή ή στον προεδρεύοντα του συλλογικού οργάνου, αντιστοίχως, και να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια. Στις περιπτώσεις αυτές, η προϊστάμενη αρχή, ή το συλλογικό όργανο, αποφαίνεται το ταχύτερο δυνατόν».

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η Αρχή απέστειλε έγγραφα και επικοινωνήσε κατ'επανάληψη με την αρμόδια υπηρεσία. Κατά την αρχική επικοινωνία και ενόσω ήταν σε εξέλιξη η διαδικασία, προέκυψε το νέο, μείζον θέμα, της μη εγγραφής των παιδιών του κου *** και της κας ***, οπότε και άλλαξε ο προσανατολισμός της έρευνας. Αναζητήθηκαν λοιπόν τα στοιχεία των υποβληθεισών αιτήσεων προς του Σταθμούς, προκειμένου να διαπιστωθεί η νομιμότητα των επιλογών που έγιναν και να ελεγχθεί εάν υπήρξε μεροληψία σε βάρος των γονέων που είχαν κριτική στάση και αντιπαλότητα προς το ΝΠ. Σύντομα, διαπιστώθηκε τόσο προφορικά όσο και γραπτά, η αρνητική στάση της υπηρεσίας, προπάντων της προέδρου του ΝΠ, η οποία καταρχήν αρνήθηκε την συνεργασία με την ανεπίτρεπτη δικαιολογία ότι δεν μπορεί να γνωστοποιήσει τα συγκεκριμένα στοιχεία στον Συνήγορο, επειδή περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα των γονέων...

Όταν, μετά την παρέμβαση της Περιφέρειας και, απ'ότι διαφαίνεται, καλύτερης ενημέρωσης της προέδρου του ΝΠ σχετικά με τον ρόλο και το καθεστώς λειτουργίας της Αρχής του Συνηγόρου του Πολίτη, ξεπεράστηκε ο απαράδεκτος ισχυρισμός, δρομολογήθηκε η επιτόπια εξέταση.

Στις 12 Ιουλίου 2006, επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη, επισκέφτηκαν την πρόεδρο του Ν.Π. και είχαν εκτενή συζήτηση μαζί της. Επειδή δεν ολοκληρώθηκε η έρευνα εκείνη την ημέρα, λόγω του προχωρημένου της ώρας και του (προβλεπόμενου) σημαντικού φόρτου, επιδιώχθηκε άλλη συνάντηση η οποία όμως καθυστέρησε υπέρμετρα, αφενός λόγω των δημοτικών εκλογών αφετέρου λόγω της δυστροπίας της προέδρου, η οποία για ικανό διάστημα (αρχές Νοεμβρίου-τέλος χρόνου 2006) εκώφευε στις εκκλήσεις για συνάντηση και έλεγχο. Η νέα διοίκηση του Ν.Π (που προήλθε από τον συνδυασμό που επικράτησε κατά τις δημοτικές εκλογές) εγκαταστάθηκε στις 17 Φεβρουαρίου και αρχικά, δεν ανταποκρίθηκε θετικά στην Αρχή. Απαιτήθηκε η αποστολή εγγράφου (με α.π. ***) με υπόμνηση των συνεπειών για μη συνεργασία με την Αρχή, ώστε τελικά η συνάντηση και ενδελεχής εξέταση των στοιχείων να πραγματοποιηθεί στις 2 Απριλίου (Μεγάλη Δευτέρα), με την σύμπραξη και συνεργασία της Διευθύντριας κας ***.

5. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη διερεύνηση της αναφοράς και από το σύνολο της σχετικής αλληλογραφίας, διαπιστώθηκαν αναλυτικά τα εξής:

(5.α) Για το θέμα των αιτημάτων-πρωτοβουλιών των γονέων

Από τη δεκαετία του 80, το βασικό υπόδειγμα λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών έχει μεταβληθεί και αντί του αυταρχικού-εξουσιαστικού έχει υιοθετηθεί το ανταποκριτικό-συμμετοχικό. Η Σύγχρονη Διοίκηση οφείλει να ανταποκρίνεται στα αιτήματα των πολιτών, να συνεργάζεται μαζί τους και γενικά, να επιδιώκει την ενεργοποίηση και ενεργό σύμπραξη των «μετόχων» μιας δημόσιας λειτουργίας. Αυτό οφείλει προπάντων να το κάνει στους ευαίσθητους τομείς των κοινωνικών υπηρεσιών, όπου η συμβολή του πολίτη-

λήπτη των υπηρεσιών, έχει κατεξοχήν μεγαλύτερη σημασία, ώστε οι υπηρεσίες να προσαρμόζονται στις ανάγκες του.

Σήμερα, σε μια εποχή που σε όλα τα εκπαιδευτήρια (Λύκεια, Γυμνάσια, Δημοτικά αλλά και Νηπιαγωγεία-Σταθμούς) η ενεργός σύμπραξη των γονέων-κηδεμόνων είναι ζητούμενο και οι διάφοροι διδάσκοντες παραπονούνται για την απουσία ενδιαφέροντος των γονέων, η δημιουργία προστριβών μεταξύ των συγκεκριμένων γονέων (που εκδήλωσαν έμπρακτο ενδιαφέρον) και της διοίκησης του ΝΠ δημιουργεί έκπληξη.

Η διοίκηση του ΝΠ, με την απάντησή της στο αίτημα για την εκδήλωση, παρουσιάζει με ενάργεια το παρωχημένο υπόδειγμα (αυταρχικής) διοίκησης που ενστερνίζεται και εφαρμόζει. Αναφέρεται χαρακτηριστικά στην απάντηση (α.π. 760/1-6-2005 **συν 1**): «*οποιαδήποτε ενημέρωση του προσωπικού, των εργαζομένων και των γονέων-κηδεμόνων των παιδιών...αφορά **αποκλειστικά και μόνο** την διεύθυνση του ΝΠΔΔ..*» και στη συνέχεια, «*..η διοργάνωση ημερίδων και εκδηλώσεων αυτού του είδους **αφορά μόνο το ΝΠΔΔ** και όχι μεμονωμένα τους γονείς εκάστου βρεφονηπιακού σταθμού*».

Όμοιου ύφους είναι και η απάντηση για την παρουσία ψυχολόγου στον συγκεκριμένο Σταθμό (α.π. 628/27-5-2005), ένα θέμα που είχαν θίξει οι γονείς: «*Η ψυχολόγος...παρακολουθεί όλα τα βρέφη και νήπια... από την αρχή της χρονιάς και σε τακτά διαστήματα..*». Στο απαντητικό αυτό έγγραφο, δεν δίνεται καμία περαιτέρω διευκρίνιση, ενώ γίνεται επίκληση της σοβαρότητας των περιστατικών και της προστασίας προσωπικών δεδομένων για να μην απαντηθούν ερωτήσεις των γονέων, σχετικά με τον χειρισμό συγκεκριμένων περιστατικών. Στο έγγραφο πάντως αυτό, δεν απαντώνται ουσιαστικά τα ερωτήματα που έθιξαν οι γονείς αλλά χρησιμοποιείται η λεκτική απάντηση χωρίς κατάλληλη τεκμηρίωση. Όταν οι γονείς ισχυρίζονται ότι δεν «βλέπουν» ψυχολόγο στον Σταθμό ή δεν τον έχουν όταν χρειάζεται, τότε η απάντηση «*ο ψυχολόγος παρακολουθεί τα παιδιά κατά τακτά διαστήματα*», χωρίς ταυτόχρονα να καταγράφονται τα διαστήματα αυτά και να αποδεικνύεται η αλήθεια από αντίστοιχα παραστατικά (πχ υπογραφή παρουσίας-επισκέψεως, πρακτικά εξετάσεων κλπ), προφανώς δεν αρκεί...Μάλιστα, καταστρατηγείται με αυτόν τον τρόπο, το πλεονέκτημα της ενεργητικής συμμετοχής των ενδιαφερομένων στη λειτουργία της υπηρεσίας. Αν κάτι δεν πηγαίνει καλά (πχ δεν εμφανίζεται ο ψυχολόγος..), οι ενδιαφερόμενοι γονείς είναι προεχόντως εκείνοι που πρέπει να το επισημάνουν και να ζητήσουν εξηγήσεις και διόρθωση της κατάστασης. Οι τέτοιου τύπου, γενικόλογες και αόριστες απαντήσεις της Διοίκησης, σε συγκεκριμένα αιτήματα-παράπονα πολιτών, προφανώς δεν συνιστούν την έννοια της «ανταποκριτικής Διοίκησης»...

Η έρευνα της Αρχής, δεν ολοκληρώθηκε επί των θεμάτων αυτών, αφού η καταλυτική εξέλιξη της μη επανεγγραφής των παιδιών των εμπλεκόμενων οικογενειών, επέβαλαν την εστίαση στο πιο κρίσιμο ζήτημα, το οποίο επηρεάζει όλα τα άλλα καθόσον είναι προαπαιτούμενό τους (η εγγραφή παιδιού στους Σταθμούς για την συμμετοχή των γονέων).

(5.β) Για το θέμα της εκπροσώπησης των γονέων:

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό των Βρεφονηπιακών Σταθμών, στη διοίκηση του συνιστώμενου Νομικού Προσώπου συμμετέχει και *«εκπρόσωπος των γονέων των φιλοξενούμενων παιδιών...ο οποίος υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων».*

Επειδή η συμμετοχή των γονέων στη διοίκηση των Σταθμών που φιλοξενούν τα παιδιά τους, εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο την κυρίαρχουσα γενικότερα αντίληψη συμμετοχής των ενδιαφερομένων πολιτών στις διοικητικές διαδικασίες που τους αφορούν, γι αυτό οι διοικήσεις των ΝΠ (όπως είναι γνωστό στον Συνήγορο του Πολίτη από την πληθώρα των σχετικών αναφορών), δεν προσκολλώνται στο γράμμα του νόμου που ζητά εκπρόσωπο από σύλλογο αλλά δέχονται εκπρόσωπο εκλεγμένο από συνέλευση των γονέων. Συνήθως μάλιστα τη σχετική διαδικασία την επιμελείται και εποπτεύει η διοίκηση των ΝΠ. Δηλαδή, ανακοινώνει τη σχετική πρόσκληση, εποπτεύει τη διαδικασία και αναγνωρίζει εκείνον που υποδεικνύουν οι γονείς, συντάσσοντας συνήθως σχετικό πρακτικό.

Στο ΔΣ του ΝΠ του Πειραιά, κατά τα έτη 2004-2005 συμμετείχε εκπρόσωπος των γονέων που από ότι συνάγεται, εφόσον δεν υφίσταται σύλλογος, είχε αναδειχτεί με τον αναφερθέντα τρόπο (εκλογή από ενδιαφερόμενους γονείς).

Περαιτέρω, το με α.π. ΝΠ 545/25-4-2005 έγγραφο (ένσταση τριών γονέων), το οποίο επικαλείται το ΝΠ για να δικαιολογήσει την ανατροπή της προγραμματισμένης πορείας ορισμού του κ.*** στο ΔΣ, δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψιν, γιατί περιέχει ολοφάνερες πλημμέλειες. Συγκεκριμένα: το υπογράφουν τρεις γονείς (***), οι οποίοι δηλώνουν γενικά και αόριστα αυτήν τους την ιδιότητα («γονείς των φιλοξενούμενων νηπίων στους σταθμούς»), στηριζόμενοι σε αυτήν επικαλούνται «έννομο συμφέρον» τους στο «να συμμετάσχουμε και εμείς ή εκπρόσωποί μας εν τούτοις δεν κληθήκαμε νομότυπα». Οι γονείς, φανερά δηλώνουν την ιδιότητά τους χωρίς να ισχυρίζονται ότι είναι και εκλεγμένοι εκπρόσωποι από κάποιον Σταθμό. Αφού όμως δεν ήταν εκλεγμένοι, δεν είχαν έννομο συμφέρον να λάβουν μέρος στην τελική εκλογή εκπροσώπου, γιατί αυτή η τελευταία εκλογή διενεργείται μεταξύ των 12 εκλεγμένων στους οποίους αυτοί δεν ήταν. Επιπλέον, η απλή επίκληση μη «νομότυπης κλήσης» ή οποιουδήποτε νόμιμου λόγου χωρίς ταυτόχρονα να τεκμηριώνεται ο ισχυρισμός αυτός, καθιστά την επίκληση αστήρικτη και συνεπώς αβάσιμη. Πράγματι, **ο ισχυρισμός των τριών γονέων δεν τεκμηριώνεται στο κείμενο, αλλά δεν τεκμηριώθηκε και στην απάντηση του ΝΠ προς τον Συνήγορο του Πολίτη από κάποιο έγγραφο ή κάποια σχετική έρευνα που να διεξήγαγε η διοίκηση του ΝΠ.**

Η πρόεδρος του ΔΣ συμπεριέλαβε στην εισήγησή της και ένα επιπλέον έγγραφο, μια «αίτηση» της κας *** με ημερομηνία 22/7/2005, η οποία δήλωνε πως σχετικά με το αίτημα των εκπροσώπων γονέων στο ΝΠΔΔ «επειδή δεν έχω λάβει γνώση του εγγράφου παρακαλώ η εκπροσώπησή μου να θεωρηθεί άκυρη». Το έγγραφο αυτό δεν προσθέτει όμως τίποτα, καθότι δεν είναι σαφές σε τι αναφέρεται («στο υπ αριθμ 1363/...-2005 έγγραφο του ΝΠΔΔ») η κα *** (εκπρόσωπος του Α Σταθμού), η οποία ούτως ή άλλως δεν ήταν παρούσα κατά την εκλογή του κ.***, στις 4/4/2005. Η όποια αντίρρησή της πάντως,

όπως και η όποια αντίρρηση ενός εκπροσώπου σε ένα σύστημα όπου λειτουργεί η αρχή της πλειοψηφίας, προφανώς δεν αρκεί για να σταματήσει μια διαδικασία.

Το γιατί επέλεξε η διοίκηση του ΝΠ να δώσει βάση σε μια αστήρικτη καταγγελία γονέων χωρίς πραγματικό (άμεσο) έννομο συμφέρον και να την χρησιμοποιήσει προκειμένου να αναστείλει την πορεία μιας νόμιμης διαδικασίας, την οποία το ίδιο είχε οργανώσει, είναι κάτι που πρέπει να αξιολογηθεί ιδιαίτερα. Προπάντων πρέπει να αξιολογηθούν ιδιαίτερα δύο κρίσιμα δεδομένα: 1) Ότι την έρευνα της υπόθεσης είχε αναλάβει προσωπικά η ίδια η πρόεδρος του ΝΠ (έγγραφο ΝΠ με α.π. 1579/2005) η οποία εισηγήθηκε προς το ΔΣ (συνεδρίαση 16/22-7-2005) ότι «υπήρχαν πράγματι προβλήματα ουσιώδη» και το τελευταίο συμφώνησε! 2) Δεν διευκρινίστηκε προς την Αρχή ούτε φαίνεται σε κάποιο έγγραφο από αυτά που εστάλησαν, ποια ήταν αυτά τα «ουσιώδη προβλήματα» και πως επηρέαζαν τη διαδικασία.

Συμπέρασμα: Από την τελική έκβαση που είχε συνολικά η υπόθεση της εκπροσώπησης των γονέων (όψιμη επιδίωξη σύστασης συλλόγου και ανάδειξη εκπροσώπου μέσω αυτού, δηλαδή καθυστέρηση ορισμού εκπροσώπου κατά ένα περίπου έτος, όσο κρατάει μια συνήθης δικαστική διαδικασία αναγνώρισης σωματείου) και με δεδομένα, 1) την αντιπαράθεση της διοίκησης του ΝΠ με τον κ.***, 2) την μη λήψη κανενός πρόσφορου μέτρου (εκ μέρους της διοίκησης) προκειμένου να εξακριβωθεί η μη νόμιμη πρόοδος της διαδικασίας (πχ διεξαγωγή έρευνας για την επαλήθευση των καταγγελιών των τριών γονέων, κλήση όλων σε συζήτηση, κλπ), 3) την αποδοχή μιας αόριστης και ατεκμηρίωτης καταγγελίας ελάχιστων γονέων και τέλος 4) την εκλογή του κ.*** από την πλειοψηφία των εκπροσώπων των σταθμών (από 7 εκ των 12), καταλήγουμε στο **συμπέρασμα της ενδεχόμενης προσχηματικής χρήσης της ένστασης των τριών γονέων από τη διοίκηση του ΝΠ, προκειμένου να μην αναδειχτεί στο ΔΣ πρόσωπο με διαφορετικές αντιλήψεις, πρόσωπο που διακρινόταν για την κριτική στάση του απέναντι στην τότε διοίκηση του ΝΠ.**

Επιπρόσθετα, να επισημανθεί πως από την στιγμή που η διοίκηση του ΝΠ έστειλε εισήγηση προς το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά για να οριστεί ο κ.*** εκπρόσωπος και στη συνέχεια ζήτησε τον μη ορισμό, αυτή η ενέργεια που ματαιώνει την ανάδειξη του συγκεκριμένου προσώπου σε μία θέση ΔΣ (έμμισθη), συνιστά προφανώς δυσμενές μέτρο σε βάρος του, άρα έπρεπε να προηγηθεί ακριβής ενημέρωσή του επί των νομικών και πραγματικών λόγων που οδήγησαν τη Διοίκηση σε αυτό και σχετική ακρόασή του (του θιγόμενου κ.***), σύμφωνα με το άρθρο 6 ν.2690/1999. **Τέτοια διαδικασία δεν πραγματοποιήθηκε εκ μέρους της διοίκησης του ΝΠ, οδηγώντας τον θιγέντα πολίτη να ζητάει με συνεχείς αναφορές να μάθει τι συνέβη...**

Η συνολική στάση του ΔΣ και της προέδρου της προσωπικά, η οποία αναλαμβάνει να διευκρινίσει το θέμα των ενστάσεων και κάνει την τελική εισήγηση, κρίνεται ως μεροληπτική σε βάρος του γονέα που είχε ταχθεί κριτικά απέναντι της υπηρεσίας. Η τελική απόφαση του ΔΣ να αναδιπλωθεί

στην απαίτηση του νόμου για εκπρόσωπο από σύλλογο, χωρίς ταυτόχρονα και για το διάστημα αυτό, μέχρι να συσταθεί σύλλογος, (κάτι όχι βέβαιο αφού απαιτεί ενεργητικό ενδιαφέρον γονέων και κάποια έξοδα) να ορίσει εκπρόσωπο αυτόν που είχε υποδειχτεί από την πλειοψηφία των Σταθμών, **βλάπτει αντικειμενικά τα συμφέροντα τόσο των γονέων όσο και των παιδιών, αφού όλο αυτό το διάστημα δεν υπάρχει συμμετοχή-φωνή των άμεσα ενδιαφερομένων, στις αποφάσεις που τους αφορούν.**

Αν ενεργούσε νόμιμα, το ΔΣ έπρεπε να καλέσει τον κ.*** σε προηγούμενη ακρόαση κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα και ενδεχομένως, εάν διαπιστωνόταν κάποια προβληματική κατάσταση (όπως μη ανακοίνωση της πρόσκλησης σε κάποιον Σταθμό), να επαναλάβει εξ υπαρχής όλη τη διαδικασία, η οποία σίγουρα δεν θα κρατούσε περισσότερο από μήνα. Η ύπαρξη αντιρρήσεων και διαφωνιών μεταξύ των γονέων είναι κάτι αναμενόμενο αλλά και υγιές σε μια κοινωνία. Αυτό δεν σημαίνει ότι η Διοίκηση πρέπει να τις εκλαμβάνει ως ανυπέβλητες ή να θεωρεί ότι βρέθηκε «στο μάτι του κυκλώνα» αλλά να τις επιλύει με τον γνωστό στις Δημοκρατίες τρόπο, δια της εφαρμογής της αρχής της πλειοψηφίας. Τίποτα από τα παραπάνω δεν έπραξε το ΔΣ, το οποίο αντίθετα φαίνεται ότι αφού εμπόδισε παρανόμως την επιλογή του «αντιφρονούντος» κ. *** και μετά, για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο επανεκλογής του, αναδιπλώθηκε στο γράμμα του νόμου (που προηγούμενα τον εφάρμοζε σύμφωνα με το πνεύμα του) παραπέμποντας την υπόθεση στις «καλένδες» (όποτε συσταθεί σύλλογος, εάν συσταθεί, να ορίσει εκπρόσωπο..) και καταστρατηγώντας πλέον το πνεύμα του νόμου που απαιτεί την ενεργό σύμπραξη των γονέων. Μεταγενέστερα, διαπιστώσαμε την ύπαρξη συλλόγου, αυτός όμως είναι ο σύλλογος γονέων των σταθμών που ανήκαν προηγουμένως στο ΙΒΣΑ (πολύ μικρό μέρος εκείνων που μεταβιβάστηκαν στο δήμο), οπότε χρειάζεται τροποποίηση του καταστατικού του, προκειμένου να μπορεί υπό τις νέες συνθήκες να λειτουργεί νόμιμα. Και πάλι όμως παραμένει ερωτηματικό, γιατί αφού υπήρχε (έστω και αυτός) ο σύλλογος δεν είχε γίνει προσπάθεια (μέσω της κατάλληλης τροποποίησης) εγγραφής εκεί όλων των γονέων και ανάδειξης μέσω του συλλόγου των εκπροσώπων τους. Το ΝΠ δηλαδή, φαίνεται να επιλέγει άλλοτε την απλή εκπροσώπηση από συνέλευση άλλοτε τον σύλλογο, χωρίς όμως να ακολουθεί κάποια αρχή αλλά ανάλογα με την κατάσταση πραγμάτων που επιθυμεί να διαμορφώσει..

(5.γ) Για το θέμα της εγγραφής των παιδιών το 2006-2007

A) Επί της ουσίας της υπόθεσης.

Για το θέμα αυτό, κρίσιμες είναι δύο αποφάσεις του ΔΣ του ΝΠ. Με την πρώτη εξ αυτών (12^η συνεδρίαση της 14^{ης} Ιουνίου 2005, **συν 5**), το ΔΣ αποφάσισε παράνομα, την παράταση της προβλεπόμενης από το νόμο προθεσμίας για υποβολή αιτήσεων εγγραφής, κατά 15 ημέρες.

Η σχετική νομοθεσία είναι σαφής επ αυτού: Αιτήσεις γίνονται, α) κανονικά, μόνο μεταξύ 15 Μαΐου και 15 Ιουνίου κάθε έτους, β) εξαιρετικά, οποτεδήποτε υπάρχει κενή θέση, άρα αφού πρώτα εκδοθούν τα αποτελέσματα των αιτήσεων που κατατέθηκαν το οριζόμενο διάστημα. Σύμφωνα με την αρχή της

νομιμότητας, με την οποία λειτουργούν οι δημόσιες υπηρεσίες, οι τελευταίες δεν μπορούν να ενεργήσουν χωρίς να τους παρέχεται σχετική εξουσία. Στην προκειμένη περίπτωση, ο νόμος δεν δίνει τέτοια δυνατότητα, να μπορούν δηλαδή με απόφασή τους να παρατείνουν την προθεσμία, η οποία όπως όλες οι προθεσμίες που τάσσει η Διοίκηση προς τους πολίτες, είναι δεσμευτική.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα, η προβληματική «αιτιολογία» της απόφασης του ΔΣ: «η πρόεδρος των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών...ενημέρωσε τα μέλη του ΔΣ σχετικά με την ανάγκη να δοθεί παράταση δεκαπέντε (15) ημερών στις ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων εγγραφών και επανεγγραφών νηπίων και βρεφών». Κατόπιν αυτής της εισήγησης, που οπωσδήποτε είναι **ατεκμηρίωτη τόσο νομικά (που ορίζεται η σχετική δυνατότητα του ΔΣ;) όσο και πραγματικά (ποια ήταν η ανάγκη και πως αποδεικνυόταν;)**, το ΔΣ, «ομόφωνα» αποφάσισε να παρατείνει την προθεσμία...

Η πρώτη διαπίστωση που συνάγεται είναι ότι, **ολόκληρο το ΔΣ ευθύνεται για την παραβίαση της σχετικής νομοθεσίας.**

Επιπλέον όμως, επισημαίνεται ότι και η εποπτεύουσα αρχή (Περιφέρεια Αττικής σύμφωνα με το αρ 176 επ ΔΚΚ που ίσχυε το 2005), θεώρησε νόμιμη τη συγκεκριμένη απόφαση και δεν την παρέπεμψε στην Επιτροπή Ελέγχου (ΔΚΚ 177επ εκείνη την εποχή, νυν 149 νέου ΔΚΚ).

Το προβληματικό στοιχείο στην αιτιολογία της απόφασης παράτασης, αναδεικνύεται ευκρινέστερα με την επόμενη απόφαση του ΔΣ (της 20^{ης} Ιουλίου που εξετάζεται στη συνέχεια), με την οποία το ΔΣ αναγκάστηκε να επιλέξει μεταξύ των περισσότερων αιτήσεων από τον αριθμό που μπορούσε να ικανοποιήσει (44 εγγραφές επί 60 αιτήσεων)...Παραμένει λοιπόν αδιευκρίνιστο, γιατί το ΔΣ έδωσε στις 14 Ιουνίου παράταση στην υποβολή αιτήσεων ενώ είχαν ήδη υποβληθεί περισσότερες από όσες μπορούσε να ικανοποιήσει (είχαν ήδη υποβληθεί 49 και με την παράταση υποβλήθηκαν άλλες 11, εκ των οποίων οι 3 αφορούσαν γονείς του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, οι οποίοι εξυπηρετούνται κατά προτεραιότητα δυνάμει σχετικής συμφωνίας Δήμου-Υπουργείου).

Με την δεύτερη απόφαση του ΔΣ (15^η συνεδρίαση της 20^{ης} Ιουλίου 2005, συν), επιλέχθηκαν τα 38 παιδιά που θα γίνονταν δεκτά κατά το νέο έτος. Σύμφωνα με το αιτιολογικό της απόφασης, «η πρόεδρος...ενημέρωσε τα μέλη του ΔΣ ότι λόγω της πληθώρας αιτήσεων εγγραφών και επανεγγραφών για τη νέα σχολική χρονιά και σε συνάρτηση με το ενδεχόμενο μείωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού από τον Σεπτέμβρη προτείνει να εφαρμοστούν τα άρθρα 7 παρ.3 και 21 του Κανονισμού Λειτουργίας κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων..». Το ΔΣ υιοθέτησε ομόφωνα την εισήγηση που ουσιαστικά σήμαινε την εφαρμογή των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία κριτηρίων επιλογής.

Επισημαίνουμε καταρχήν ότι η απόφαση αυτή ελήφθη, αφενός «λόγω της πληθώρας των αιτήσεων..», που όμως το ίδιο το ΔΣ είχε δεχτεί την κατάθεση τους πέρα από την τασσόμενη προθεσμία με την προηγούμενη απόφαση (!) και αφετέρου με την αίρεση «.. του ενδεχομένου της μείωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού από τον Σεπτέμβρη..», παρότι οι αποφάσεις της Διοίκησης δεν

πρέπει να εξαρτώνται από αιρέσεις ή προθεσμίες. Περαιτέρω, εφαρμόζοντας τα αναφερθέντα κριτήρια επιλέχθηκαν 38 παιδιά γονέων που είχαν ετήσιο δηλωμένο εισόδημα περί τα 17.000ευρώ ενώ προτάθηκαν τα άλλα 22 για απόρριψη. Σε αυτά, τα προς απόρριψη, βρίσκονταν και τα παιδιά των αναφερομένων (** και**).

Τα διοικητικά όργανα όμως, προπάντων όταν δρουν με διακριτική ευχέρεια όπως στην προκείμενη περίπτωση, οφείλουν να είναι αμερόληπτα και να μην κάνουν διακρίσεις ούτε υπέρ ούτε σε βάρος ορισμένων πολιτών. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, ο κανόνας αυτός δεν τηρήθηκε, καθόσον η ίδια η πρόεδρος του ΔΣ με δικιά της απόφαση (**χωρίς να έχει τέτοια εξουσία από το νόμο**) συμπλήρωσε τον αριθμό των προτεινόμενων 38 παιδιών με άλλα 6 (από τον κατάλογο των προς απόρριψη) εφαρμόζοντας «**δικά της**» κριτήρια. Σε μια χαρακτηριστική περίπτωση (αίτηση γονέα με α.π. 1065/14-6-2005, φ/ο της οποίας επισυνάπτεται με την ιδιοχείρως γραμμένη αιτιολογία της εγγραφής, **συν 7**), έγινε δεκτό αίτημα γονέων που εργάζονταν και οι δύο (η μητέρα στο Πρωτοδικείο Αθηνών) και είχαν εισόδημα άνω των 40.000ευρώ. Συγκριτικά, η αίτηση του κ. *** απορρίφθηκε παρότι, το δηλωθέν εισόδημά του ήταν 22.000 ευρώ, το παιδί του είχε φιλοξενηθεί την προηγούμενη χρονιά στον συγκεκριμένο Σταθμό και στο μεταξύ η οικογένειά του είχε αποκτήσει και δεύτερο παιδί! Ομοίως, η οικογένεια της κας *** είχε δηλώσει εισόδημα σχεδόν 20.000 ευρώ! Σημειωτέον ότι, πάνω στην αίτηση με α.π. 1065/14-6-2005 επισημαίνεται με γράμματα της προέδρου του ΝΠ και το εξής: «κοινωνικό πρόβλημα μετά από έρευνα της ψυχολόγου..». Τι ακριβώς σημαίνει «κοινωνικό πρόβλημα» και πως ακριβώς ερευνήθηκε από την ψυχολόγο και τι ανέδειξε η έρευνα, δεν αναφέρεται ούτε τεκμηριώνεται πουθενά...

Από τα παραπάνω ενδεικτικά, συνάγεται ότι **το ΔΣ του ΝΠ δεν τήρησε την αρχή της αμεροληψίας και γενικότερα της χρηστής διοίκησης κατά την επιλογή των παιδιών στο συγκεκριμένο Σταθμό, με προφανές αποτέλεσμα να ευνοηθούν κάποιες οικογένειες και να επιβαρυνθούν άλλες μέσα στις οποίες βρίσκονται και εκείνες που μπορούν να θεωρηθούν ως «εχθρικές», για το ΔΣ.** Από τη στιγμή που διαπιστώνεται έστω και μία παράβαση των αρχών αυτών, καθίσταται περιττή η περαιτέρω διερεύνηση από την Αρχή, όλων των περιπτώσεων, κάτι που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα κάποιος ελεγκτικός φορέας (το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. πχ), προκειμένου να αποδοθούν πειθαρχικές ή και ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες (παραβίαση 259 ΠΚ).

Συμπέρασμα: Η διοίκηση του ΝΠ, τόσο το ΔΣ, το οποίο έλαβε ομόφωνα δύο αποφάσεις με προβλήματα νομιμότητας (με την πρώτη καθ υπέρβαση εξουσίας και τη δεύτερη χωρίς επαρκή αιτιολογία για τη δυσμενή μεταχείριση ορισμένων παιδιών-γονέων) όσο και η Πρόεδρος του προσωπικά, η οποία εισηγήθηκε παράνομες προτάσεις και έλαβε μόνη της χωρίς να δικαιούται συμπληρωματικές αποφάσεις, ασκώντας «προσωπική» πολιτική, **διέπραξαν πράξεις κακοδιοίκησης σε βάρος των συμφερόντων των αναφερομένων γονέων και παιδιών του συγκεκριμένου βρεφονηπιακού σταθμού, οι οποίοι αποκλείστηκαν από την**

Λειτουργία του σταθμού και κατά συνέπεια, από την ενδεχόμενη δραστηριότητά τους, που συμπεριελάμβανε κριτική της διοίκησης του ΝΠ.

Β) Επί της διαδικασίας της έρευνας της Αρχής.

Επιπλέον των παραπάνω που αφορούν την ουσία της υπόθεσης, κατά τη διάρκεια της έρευνας, η διοίκηση του ΝΠ επέδειξε **άρνηση συνεργασίας** με την Αρχή, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να καθυστερήσει πολύ η ολοκλήρωση της έρευνας.

Συγκεκριμένα, η Αρχή, ύστερα από την καταλυτική εξέλιξη στην πορεία της υπόθεσης, έστειλε προς τη διοίκηση του ΝΠ έγγραφο (με α.π. ***/2006), με το οποίο ζητούσε τη διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας των στοιχείων-δικαιολογητικών που αυτή είχε εξετάσει, προκειμένου να κάνει την επιλογή των φιλοξενουμένων παιδιών, για το έτος 2005-2006. Το ΝΠ απάντησε με έγγραφο της προέδρου του (με α.π. 6,5, ΓΠ/27-1-2006. **συν 4**) ότι «.. το θέμα έχει λάβει διαστάσεις ποινικές κατόπιν μηνύσεως της προέδρου...επομένως οποιαδήποτε αμφισβητούμενο σημείο θα διευκρινιστεί από την αρμόδια εισαγγελική αρχή και τα προανακριτικά όργανα..». Μετά την άρνηση αυτή, η Αρχή με νεότερο έγγραφο (α.π. 11331/05/04/17-2-2006), διευκρίνισε στην πρόεδρο αυτό που ως «υπάλληλος» (κατά την έννοια του ποινικού νόμου και την αρχή της νομιμότητας) όφειλε να γνωρίζει (πολύ περισσότερο όταν το ΝΠ διαθέτει έμμισθο νομικό σύμβουλο..), δηλαδή ότι «η υποχρέωσή σας για ανταπόκριση στα αιτήματα της Αρχής, δεν εξαρτάται από την πορεία οποιασδήποτε άλλης διοικητικής ή ποινικής διαδικασίας. Πολύ περισσότερο όταν η "ποινική" διάσταση που επικαλείσθε, δεν έχει ακόμα γίνει κατά κυριολεξία "ποινική"(με την έννοια της άσκησης ποινικής δίωξης, η οποία δεν είναι βέβαια σίγουρη) αλλά βρίσκεται στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, όπως μέχρι σήμερα γνωρίζουμε..».

Επειδή η πρόεδρος του ΝΠ, παρά τις διευκρινίσεις της Αρχής εξακολούθησε να αρνείται την συνεργασία, η Αρχή με νεότερο έγγραφο (α.π. ***/2006), υλοποιώντας τη σχετική πρόβλεψη της νομοθεσίας, ζήτησε τον πειθαρχικό έλεγχο των μελών του ΔΣ του ΝΠ, από την εποπτεύουσα υπηρεσία, την Περιφέρεια Αττικής (άρθρα 178 και 186 Δημοτικού κώδικα που ίσχυε τότε).

Αν και δεν ασκήθηκε από την Περιφέρεια πειθαρχική δίωξη, το ΝΠ με νέο έγγραφο της προέδρου του (με α.π. ΓΠ 26/19-4-2006), εκδήλωσε αλλαγή στάσης και καταγράφοντας μάλιστα ότι «..δεν υπήρχε από την υπηρεσία μας πρόθεση αρνήσεως συνεργασίας..», έστειλε ορισμένα στοιχεία (2 πίνακες με ονόματα παιδιών και όχι 3, όπως αναφερόταν στο έγγραφο, έλειπε ο ένας πίνακας). Τα στοιχεία αυτά (ονοματεπώνυμα χωρίς άλλα στοιχεία) προφανώς δεν ήταν επαρκή για να ελεγχθεί με ακρίβεια η νομιμότητα της επιλογής, καθόσον δεν συνοδεύονταν από τα ανάλογα τεκμήρια, κάτι που είχε διαγνώσει η Αρχή ήδη από τον Ιανουάριο, όταν είχε προτείνει ως προσφορότερο τρόπο ελέγχου την επιτόπια εξέταση. Επιπλέον, η πρόεδρος επικαλείτο, για την μη αποστολή των στοιχείων, το ότι αυτά είναι ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και δεν μπορούσε να τα κοινοποιήσει... Προς ενίσχυση της άποψης αυτής ανέφερε και σχετική άρνηση των γονέων...Τόνιζε μάλιστα ότι έχει απευθύνει σχετικό ερώτημα στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Η απλή βέβαια ανάγνωση της ισχύουσας νομοθεσίας (αρ 4 ν. 3094/2003) θα

ήταν αρκετή για να αποσαφηνίσει την κατάσταση καθόσον, «Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απορρήτων, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα» αλλά η πρόεδρος του ΝΠ δεν φάνηκε να γνωρίζει, αν και υπάλληλος κατά την έννοια του νόμου, τις υποχρεώσεις της.

Συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά

Κατά το διάστημα αυτό, της προσπάθειας της Αρχής να πετύχει την επιτόπια εξέταση, το θέμα των Σταθμών έγινε αντικείμενο συζήτησης του Δημοτικού Συμβουλίου Πειραιά (Μάιος 2006). Κατά τη συζήτηση αυτή (θέμα 44^ο της 30^{ης} Μαΐου 2006), η πρόεδρος του ΔΣ του ΝΠ επέδειξε την ίδια αρνητική έναντι της Αρχής στάση και μάλιστα, παραπληροφόρησε το Δημοτικό Συμβούλιο λέγοντας ότι, «με τον Συνήγορο έχουμε μιλήσει, έχει διευθετηθεί το θέμα..», κάτι που δεν συνέβαινε εκείνη την περίοδο που δεν είχε πραγματοποιηθεί ακόμα η πρώτη συνάντηση (που έγινε τον ...Ιούλιο). Επιπροσθέτως, η πρόεδρος παραπληροφόρησε το Δημοτικό Συμβούλιο και σχετικά με τη λειτουργία του επίμαχου σταθμού, λέγοντας ότι φιλοξενεί 80 παιδιά αντί των 44 (πραγματικά)...Τα λόγια της προέδρου, «ας τα βρει ο Συνήγορος με την Προστασία προσωπικών δεδομένων. Έχει πάει αίτηση, έχει πάει ο αριθμός πρωτοκόλλου και θα τα βρουν μεταξύ τους. Από εκεί και πέρα δεν έχω να πω τίποτα.», είναι ενδεικτικά του τρόπου αντιμετώπισης του θέματος από την πρόεδρο του ΝΠ και της αντίληψης που έχει η ίδια για την ευθύνη της ως προϊσταμένης ενός διοικητικού οργάνου με σκοπό την εξυπηρέτηση του πολίτη...

Περαιτέρω και κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας, πραγματοποιήθηκε τελικά η επιτόπια έρευνα. Αρχικά στις 12 Ιουλίου 2006, δύο ειδικοί επιστήμονες της Αρχής επισκέφτηκαν τα γραφεία του ΝΠ (στον Πειραιά) και συνομίλησαν με την πρόεδρό του, συμφωνώντας η έρευνα (που προβλεπόταν ως χρονοβόρος) να γίνει σε επόμενη συνάντηση, στις 30 Ιουλίου. Αυτή η δεύτερη συνάντηση δεν πραγματοποιήθηκε όταν είχε συμφωνηθεί, αφενός διότι αργοπόρησαν 30λεπτά τα στελέχη της Αρχής αφετέρου διότι η πρόεδρος δεν περίμενε και έφυγε με τη δικαιολογία της αργοπορίας. Βέβαια, δεν δικαιολογήθηκε, γιατί έφυγε στα 30 λεπτά (ή στη μία ώρα, όπως υποστηρίζει η ίδια η πρόεδρος σε μεταγενέστερο έγγραφό της), ενώ το προβλεπόμενο διάστημα για την αναλυτική εξέταση 60 αιτήσεων με τα δικαιολογητικά τους θα έφτανε τουλάχιστον τις τρεις ώρες (όπως και πράγματι έφτασε όταν έγινε η εξέταση, τον Απρίλιο 2007), τις οποίες η πρόεδρος, εάν ήταν συνεπής στη διάθεση συνεργασίας, έπρεπε να είχε εξασφαλίσει...

Οι διακοπές του Αυγούστου και η προεκλογική περίοδος που ακολούθησε, κατά την οποία δεν θέλησε η Αρχή να φανεί ότι παρεμβαίνει υπέρ ή κατά των εμπλεκόμενων δημοτικών συνδυασμών, οδήγησαν στην καθυστέρηση της έρευνας. Όταν αυτή αναζητήθηκε εκ νέου από τη γραμματεία του ΝΠ,

συνάντησε την ουσιαστική άρνηση της προέδρου, η οποία γνώριζε ότι θα αντικαθίστατο, αφού ο συνδυασμός της είχε ηττηθεί στις εκλογές.

Η Αρχή επέμεινε και ζήτησε από τη νέα διοίκηση του ΝΠ, που ορίστηκε στις 17 Φεβρουαρίου 2007 (έγγραφο με α.π. ***/2007 και ***/2007), να γίνει η συνάντηση. Παρά τις αρχικές αντιρρήσεις της νέας πλέον διοίκησης του ΝΠ (έγγραφο με α.π. 18/6-3-2007) , με τη δικαιολογία της μεταστέγασης, τελικά, κατόπιν πίεσης της Αρχής, η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συνεργασία της Διευθύντριας κας ***, την Μεγάλη Δευτέρα, 2 Απριλίου 2007. Κατ'αυτήν, εξετάστηκαν τα στοιχεία-δικαιολογητικά των αιτήσεων των γονέων (του Μαΐου-Ιουνίου 2005) και σημειώθηκαν ιδιαίτερα, αφενός οι αιτήσεις που είχαν γίνει εμπρόθεσμα (49) και εκείνες που κατατέθηκαν εκπρόθεσμα (11, με 3 του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, οι οποίες ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα) αφετέρου οι 6 αιτήσεις που ικανοποιήθηκαν μετά τις 38 πρώτες που ενέκρινε το ΔΣ και φέρουν την **ιδιόχειρη σημείωση της προέδρου (κολλημένο χαρτάκι πάνω στις αιτήσεις), ενώ λήφθηκε και σχετικό φ/ο της χαρακτηριστικής περίπτωσης ευνοϊκής μεταχείρισης (αίτηση με α.π. 1065/14-6-2005, συν 7).**

Συμπέρασμα: Η διοίκηση του ΝΠ, όπως αυτή εκφραζόταν με ενέργειες αποκλειστικά της προέδρου του, δεν συνεργάστηκε αρχικά με την Αρχή, επιδεικνύοντας όχι μόνο άρνηση αλλά και άγνοια στοιχειωδών κανόνων λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και της Δικαιοσύνης (σύγκυση διαδικασιών Εισαγγελίας με Συνήγορο του Πολίτη, σύγκυση μεταξύ προκαταρκτικής εξέτασης και άσκησης ποινικής δίωξης, άγνοια εξουσιών Συνηγόρου του Πολίτη, σύγκυση αρμοδιότητας Συνηγόρου και Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα κλπ), κάτι ανεπίτρεπτο για κρατικό υπάλληλο, ο οποίος οφείλει να ενεργεί με βάση την αρχή της νομιμότητας.

Τελικά συμπεράσματα:

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι:

1) το Νομικό Πρόσωπο «Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Πειραιά», κυρίως με τις ενέργειες της προέδρου του αλλά κατά περίπτωση και ολόκληρου του ΔΣ, κατά το διάστημα Ιούνιος 2005-Δεκέμβριος 2006, υπέπεσε σε πράξεις κακοδιοίκησης σε βάρος ορισμένων γονέων του Βρεφονηπιακού Σταθμού της οδού Ερμούπολεως & Παξών, που είχαν ξεχωρίσει για την ενεργητική τους παρουσία και διάθεση συμμετοχής. Ειδικότερα, η διεύθυνση του ΝΠ, παραβίασε τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της αμεροληψίας αλλά και τις ρυθμίσεις της νομοθεσίας περί του τρόπου-διαδικασίας επιλογής παιδιών για φιλοξενία στους Σταθμούς, μεροληπτώντας κατά την εξέταση των αιτήσεων εγγραφής παιδιών και ευνοώντας (τουλάχιστον) μία οικογένεια σε βάρος των παραπάνω.

Na σημειωθεί ότι οι ενέργειες αυτές της διοίκησης του ΝΠ, πέραν του οικονομικού κόστους που δημιούργησαν στις οικογένειες, έπληξαν προπάντων τα μικρά παιδιά, τα οποία άλλαξαν περιβάλλον φιλοξενίας χάνοντας το γνώριμο-οικείο και πηγαίνοντας αναγκαστικά σε νέο, όπου επανέλαβαν την προσπάθεια εξοικείωσης.

2)το Νομικό Πρόσωπο «Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Πειραιά», με τις ενέργειες μόνο της προέδρου του, κατά το διάστημα τέλη 2005-τέλη 2006, καταστρατηγώντας την αρχή της συνεργασίας που πρέπει να διέπει τους κρατικούς φορείς και παραβιάζοντας τη σχετική υποχρέωση συνεργασίας με την Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη (αρ 4 ν.3094/2003), δυσκόλεψε αρκετά και καθυστέρησε επί πολύ χρόνο την έρευνα της Αρχής. Υπογραμμίζουμε ότι στην κατεύθυνση αυτή (της μη συνεργασίας), η πρόεδρος επέδειξε χαρακτηριστική κακοπιστία και χρησιμοποίησε κάθε δυνατό τρόπο, κατηγορηματική άρνηση, προσπάθεια δημιουργίας σύγχυσης περί δήθεν ύπαρξης διαφοράς μεταξύ Ανεξάρτητων Αρχών, εκμετάλλευση της ευκαιρίας με την μικρή καθυστέρηση των ειδικών επιστημόνων του Συνηγόρου, διαστρέβλωση της πραγματικότητας προς το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά κλπ.

6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο Συνήγορος του Πολίτη,
διαπιστώνοντας περίπτωση κακοδιοίκησης εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Νομικού προσώπου «Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Πειραιά», ιδιαιτέρως εξ αιτίας της προσωπικής συμπεριφοράς της προέδρου του, σε βάρος των συμφερόντων των συγκεκριμένων παιδιών όσο και των γονέων τους και ενόψει του γεγονότος ότι είναι πλέον πολύ αργά (το σχολικό έτος 2006-2007 ολοκληρώνεται σε ένα μήνα πολύ περισσότερο το κρίσιμο έτος 2005-2006..) για τη λήψη άμεσων διορθωτικών μέτρων,

- Αφενός παραπέμπει το πόρισμα αυτό στην Περιφέρεια Αττικής, για την άσκηση τυχόν πειθαρχικού ελέγχου κατά των εμπλεκομένων υπαλλήλων του Νομικού Προσώπου του Δήμου Πειραιά, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν παραπάνω και για την αποστολή οδηγιών σχετικά με την αυστηρή τήρηση των κανόνων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας από τούδε και στο εξής.
- Αφετέρου παραπέμπει την υπόθεση, κατά το μέρος που αφορά την ενδεχόμενη διάπραξη ποινικών αδικημάτων (παράβαση καθήκοντος κατά 259 ΠΚ), στο Σώμα Ελεγκτών Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.5 ν.3094/2003) και ζητά την συνδρομή του Σώματος επ' αυτού, για την πλήρη διαλεύκανση των πράξεων αυτών και την απόδοση τυχόν ευθυνών.